

בלוז כחול-לבן לכחולי המדים

"פתאום, דווקא בשנה האחרונה, אנחנו מבינים שהמשטרה היא מוסד משמעותי שלהתנהלותו יש השפעה גדולה וישירה על החיים של כולנו", אומרים מחברי הספר **חשודים מידיים: מיעוטים, משטרה ואזרחות בישראל**. הם מתריעים מפני הסכנות הטמונות בהעמקת החשדנות והניכור שבין האזרחים הערבים לבין המשטרה בעידן בן גביר, וממליצים לנתק את המשטרה מהפוליטיקה, לייצר אמון מול האוכלוסייה הערבית, להכין תוכנית רצינית ומקצועית לטיפול בפשיעה בערים הערביות, ולהפסיק לחשוב שהפרטת הביטחון האישי תביא תוצאות חיוביות. ריאיון

פעלה במהלך שנות קיומה, העימותים הבלתי פוסקים עם הסביבה הערבית וסוגיית המתחים הביטחוניים הפנימיים והחיצוניים הפכו את "עבודת המשטרה לכזו שנועדה בראש ובראשונה לשמר את שלומו ומעמדו של הרוב היהודי ואת האינטרסים שלו".

פגשנו אותם לשיחה רגע אחרי שפורסם תחקיר "המקור" שחשף כיצד ניסה השר לביטחון לאומי איתמר בן גביר, מייד אחרי השבעה באוקטובה, ללבות באמצעים מלאכותיים התקוממות בערים הערביות והמעורבות. הניסיון נכשל, ורוב הציבור הערבי הגיב באיפוק, אבל החשש מהתלקחות עתידית לא נעלם, וככל שהמשטרה מוכפפת יותר למערכת פוליטית בעלת מוטיבציה להעמיק שסעים ומתחים – הסיכון עולה. ביקשנו לדבר איתם על המתח שבין המשטרה כארגון של המדינה המופקד על הסדר והביטחון האישי לבין אוכלוסייה שרואה עצמה כ'אזרחים סוג ב'.

האם אתם סבורים שכישלון המשטרה להתמודד עם החברה הערבית נובע קודם כול מפערי תרבות?

בן פורת: "בהחלט לא. אין בעיה של הבנה תרבותית, והגיע הזמן להוריד מהפרק את התירוץ הזה. יש בעיה של התנהלות, כוונה ומוטיבציה לא נכונות שנבנו לאורך שנים רבות שבהן החברה הערבית הישראלית רואה מולה גוף עוין, עם מנגנון דיכוי משמעותי. היו תקופות שלשני הצדדים היה נוח עם העוינות הזאת, כי לחברה

כאשר אתם רואים שוטר, מה אתם מרגישים – ביטחון או פחד? אם תהיו במצוקה, האם תסמכו על המשטרה? האם תפנו אל המשטרה במקרה זה? ובמקרה אחר? ובעיקר, כיצד לדעתכם תתייחס אליכם המשטרה בהשוואה להתייחסותה לאזרחיות ולאזרחים אחרים? ולחלופין, האם הרחבת האפשרות לנשיאת כלי נשק בידיים פרטיות מגבירה את תחושת הביטחון שלכם או שמא דווקא מעוררת בכם דאגה?"

את השאלות האלה מציבים פרופ' גיא בן פורת וד"ר יאיר יאסן בפתח ספרם **חשודים מידיים: מיעוטים, משטרה ואזרחות בישראל** (בהוצאת למדא עיון). והם עונים: "האופן שבו משוטרים אזרחים בקבוצות שונות, כחשודים או כקורבנות, והדרך שבה הם תופסים את המשטרה מלמדים על מעמדם כאזרחים. מעבר למשמעות הסימבולית, השיטור, נוקשה או מפקי, משפיע ישירות על יכולתם של אזרחיות ואזרחים לממש את אזרחותם. כך, מפגש ניטרלי לכאורה, שבו שוטר מעכב אזרח ומבקש ממנו להזדהות, או לחלופין פנייה של אזרחית למשטרה בבקשה לסיוע, יכולים ללמד אותנו (ואותם, כמובן) על מעמדם".

מכל המגזרים והמיעוטים, מעמדם של הערבים אזרחי ישראל ב-2025 אל מול המשטרה נראה הכי בעייתי. החוקרים מסבירים בפרק העוסק באזרחים הערבים (אותם הם מכנים "אזרחים על תנאי") כי המציאות המסובכת שבה ישראל

יש בעיה של התנהלות וכוונה ומוטיבציה לא נכונות שנבנו לאורך שנים רבות שבהן החברה הערבית הישראלית רואה מולה גוף עוין, עם מנגנון דיכוי משמעותי

למטה משמאל: חנויות בבעלות ערבית שהותקפו
על ידי יהודים בבת ים, מאי 2021 (בר, CC BY-SA
3.0, via Wikimedia Commons)

למטה מימין: כלי רכב שנשרפו במהלך מהומות
בלוד, במאי 2021 (Eladkarmel, Public domain,
via Wikimedia Commons)

למעלה: כוחות משטרה ומג"ב בעיר לוד בעקבות
אירועי האלימות בעיר, מאי 2021 (Israel Police,
CC BY-SA 3.0, via Wikimedia Commons)

פתיחת לשכתו של השר
בן-גביר בשיח' ג'ראח (Eddie
Gerald / Alamy Stock
Photo)

השלטון מסיר אותו אבל האזרחות שמקבלים הערבים אינה דמוקרטית, והיום בעידן בן גביר זה כבר לגמרי על השולחן שהם אינם אזרחים שווים. ההכפפה של המשטרה אל השר לביטחון לאומי לשעבר, בצורה פורמלית, משמעותה בעצם הפיכת המשטרה למשטרה פוליטית שמופעלת על ידי פוליטיקאים."

בן פורת: "האפליה היא מובנית ביחס. אתה תשמע אזרחים ערבים אומרים לך שכשאזרח ערבי פוגע באזרח יהודי הוא מושם בתא מעצר בתוך דקות, אבל כשקורה ההיפך – התהליך לוקח הרבה יותר זמן. ואם לחזור לשאלה על תרבות: בוודאי שיש צורך להבין את התרבות הערבית, צריך לזכור שכשמדברים על 'מנטליות ערבית' מתכוונים לזה במשמעות מסוימת. במשך שנים ארוכות החברה הערבית לא הייתה בראש מעייניהן של ממשלות ישראל, והן העדיפו להתעלם מהבעיה הזאת. תוסיף לזה שילוב של שיטור יתר ואלימות משטרתית, שהתחזקה מאוד

הערבית היו מנגנונים מסורתיים שהספיקו עבודה, במיוחד כאשר בעבר הלא רחוק רמת הפשיעה לא הייתה ברמות של היום. אז הם ראו במשטרה עוד אחד ממוסדות המדינה העוינים, שמולם הערבים יודעים שהם בעדיפות שנייה.

אבל מה שקורה בשנים האחרונות הוא בעצם קריסה של המוסדות בחברה הערבית, שיוצרת שבר ומתבטאת בפשיעה גואה ונשק לא חוקי בכמויות חסרות תקדים. במקרה הזה, כשהמשטרה מצד אחד לא יצרה אמון בחברה הערבית, ומצד אחר לממשלה אין נכונות או מוטיבציה – בוודאי לא לממשלה הזאת – לטפל בנגעים האלה, מגיעים למצב הנוכחי, המדאיג מאוד.

יאסן: "זה לא מצב של חוסר מודעות לבעיה, אלא של חוסר כוונה וחוסר רצון אמיתי לטפל בה. אפשר לראות את זה עובר כחוט השני לאורך כל שנות קיומה של המדינה. מייד עם הקמתה במשך שני עשורים כמעט מתקיים ממשל צבאי על ערביי ישראל, והוא לגמרי פוליטי. אחר כך

**אבל מה שקורה
בשנים האחרונות
הוא בעצם קריסה
של המוסדות
בחברה הערבית,
קריסה שיוצרת שבר
ומתבטאת בפשיעה
גואה ונשק לא חוקי
בכמויות חסרות
תקדים**

מאז מהומות אוקטובר 2000 – ותקבל משבר אמון אמיתי ומשמעותי".

אמרתם שבמשך הרבה שנים לחברה הערבית היה נוח שהמשטרה תתפוס ממנה מרחק. זה כבר לא המצב כיום?

בן פורת: "לפני 15 שנה ביצעתי מחקר ראשון על תפיסת המשטרה בקרב הערבים, ומה שתפס את עיניי היה שהממצאים מראים שהערבים בישראל רוצים יותר משטרה. עד אז זה לא היה ברור. צללתי למידע וראיתי שמצד אחד המשטרה נתפסת כגורם עוין, ומצד אחר הפשיעה והסיכונים הרבה יותר גבוהים מבעבר. אז החברה הערבית בישראל נמצאת בין הפטיש לסדן: בין הסתכלות על המשטרה כגורם עוין לבין מציאות שבה הפשיעה היא איום על חיייה. בתוך השניות הזאת המדינה צריכה להתנהל".

יאסן: "והמדינה מציעה פתרונות אבסורדיים, בכסות המצב הביטחוני הקשה. השר בן גביר אישר להתיר חלוקה של נשקים בצורה בלתי מוגבלת כמעט והקים עוד ועוד כיתות כוננות, אבל למי מחלקים את הנשקים, ואיפה נפתחו כיתות כוננות? – כמוכן בחברה היהודית. והמפכ"ל משדר מסר של 'תשמרו על עצמכם לבד' – 'כנראה שזה מה שנגזר עלינו' אמר דני לוי אחרי עוד פיגוע בחדרה. אז מצד אחד יש לך הפקרה של היישובים בחברה הערבית, ומצד אחר הפרטה של הביטחון הלאומי בחברה היהודית לכיתות כוננות עצמאיות. כך יוצרים חבית בערה שעלולה להתפוצץ. הסכנה מאוד גדולה, והמצב מאוד נפיץ. כשיש לך מספרים גבוהים כל כך של אלימות בחברה הערבית מחד, וכמויות נשק פרטי בחברה היהודית מאידך, בקלות יכולה להתפרץ הסלמה בין שני הצדדים".

בן פורת: "להפרטה של הביטחון יש שני רבדים: קודם כול שימוש בחברות אבטחה פרטיות על ידי יישובים, תופעה שיוצרת פערי ביטחון בין יישובים בעלי אמצעים לאלה שאינם כאלה. הסוג השני של ההפרטה הוא העברת האחריות לביטחון

לידי האזרחים. וכמו שיאיר ציין, בתקופות של משבר ביטחוני מאוד קל לשווק את זה.

אני גם לא חושב שמדובר באסטרטגיה יעילה, בוודאי בכל הקשור בטיפול בפשיעה. ראשית, נשקים בידיים לא מיומנות עלולים להביא יותר נזק מתועלת. שנית, יש חשש שנשקים ייגנבו ויגיעו לארגוני פשיעה, לתאונות נשק ולשימוש בו לאלימות כנגד נשים. האבסורד הוא שבמקום להקטין את כמות הנשק הבלתי חוקי בחברה הערבית, הולכים ומחמשים את החברה היהודית. זאת חשיבה של 'בואו נחמש את כולם ונקווה לטוב'."

יאסן: "אנחנו מדברים על סוג של מציאות שהיא ניאורליברלית, שבה הממשלה רוצה

צריך לתת למשטרה את הכלים הנכונים במקומות הנכונים. בסוף זהו תפקידה של המדינה לטפל בפשיעה, לא תפקידם של האזרחים

שלט הקורא "להציל את שיח' ג'ראח" בשפה הערבית, מאי 2021 (Osama Eid, CC) BY-SA 3.0 , via Wikimedia Commons

להפחית את מעורבות המדינה בחיי האזרחים. אנחנו לא אומרים שצריך לתת למדינה לשלוט בכול ולחזק את המשטרה עוד ועוד כך שתהיה נוכחת בכל פינה ובכל רחוב, אבל כן צריך לתת למשטרה את הכלים הנכונים במקומות הנכונים. בסופו של דבר זהו תפקידה של המדינה לטפל בפשיעה, לא תפקידם של האזרחים".

האם אתם מעריכים שתופעות פשיעה שרווחות בשנים האחרונות בחברה הערבית – כמו השתלטות של משפחות פשע על עסקים,

**עצם התיאור
'התופעות המסוכנות
יכולות להגיע לחברה
היהודית' הוא
כשלעצמו בעייתי
בחברה דמוקרטית.
אם נרצחים מדי יום
אזרחים, אז מדובר
בסוגיה חמורה מאוד
גם בלי שהיא זולגת
לערים היהודיות. יש
פה מדינה ואזרחים
שהמטרה מחויבת
להם, ולא צריך לחכות
שהנגעים האלה יזלגו
לחברה היהודית כדי
לטפל בהם**

מפכ"ל המשטרה, רב ניצב
דניאל לוי, ספטמבר 2024
(Israel Police, CC BY-SA 3.0,
via Wikimedia Commons)

הלוואות בשוק האפור, חיסולים על רקע כבוד
המשפחה וכיוצא בזה - יזלגו בקרוב למגזר
היהודי?

בן פורת: "אני רוצה להגיד שעצם התיאור:
'התופעות המסוכנות יכולות להגיע לחברה
היהודית' הוא כשלעצמו בעייתי בחברה
דמוקרטית. הוא נועד לשכנע את האוכלוסייה
היהודית שחשוב שתתעניין בנושא, אבל אם מדי
יום נרצחים אזרחים, אז מדובר בסוגיה חמורה
מאוד גם מבלי שהיא זולגת לערים היהודיות. יש
פה מדינה ואזרחים שהמטרה מחויבת להם,
ולא צריך לחכות שהנגעים האלה יזלגו לחברה
היהודית כדי לטפל בהם".

בואו נדבר על פתרונות.

יאָסן: "לדעתי המפתח הוא קודם כל יצירת אמון.
יש לציבור הערבי אמון מאוד נמוך במשטרה,
ובניית אמון משמעה שהמשטרה באה לשרת
את הציבור ולא לשלוט בו. גם כאן חשוב לשדר
את המסר שהמשטרה לא 'מתערבת' רק למען
העניינים היהודיים, אלא משרתת את הביטחון
והרווחה של כולם, גם של הציבור הערבי. הטיפול
בפשיעה בחברה הערבית צריך להיות חלק
מתפיסה של אזרחות שוויונית. לא כי היא עלולה
לגלוש לחברה היהודית - אלא כי מגיע להם
פתרון, כי גם הם אזרחים.

"אבל המשטרה היא רק הקצה של הדבר
הזה. בחברה הערבית ישנן בעיות של מצוקה
בדיו, אי־שוויון בקרקעות, אי־שוויון בחלוקת
משאבים ועוד. בעיות אלה יוצרות עוני, נוער ללא
תעסוקה, ותופעות שמגבירות את הפשיעה. לכן
ברור שמדובר באירוע חברתי רחב יותר שהאמון
במשטרה הוא רק מרכיב אחד בתוכו".

בן פורת: "השר לשעבר לביטחון פנים, עומר
בר־לב, ביחד עם יואב סגלוביץ' יצרו יחידה
לטיפול בפשיעה בחברה הערבית. היא פעלה רק
שנה וצריך להיזהר ממסקנות נחרצות, אבל אפשר
לראות לכל הפחות שהעלייה בפשיעה החמורה
נבלמה. אז לפחות הייתה תוכנית, וראינו שיש

לה תוצאות. לממשלה הזאת אין שום תוכנית.
ישבתי בוועדה בכנסת שעסקה בהעברת סמכויות
נוספות לשר בן גביר. ניסיתי לשאול מה נרוויח
מזה. אמרו לי 'עוד משילות'. ניסיתי לשאול מה
המשמעות של משילות - איזה הנחיות מתכוון
השר להעביר למפכ"ל וכיצד זה אמור לשפר את
ביטחון האזרחים ענו לי 'עוד לא הגענו לזה'. ועדה
שלמה ישבה על המדוכה, קיימה דיונים ארוכים
ודנה בסמכויות לשר, בלי להציג שום תוכנית
שעבורה כל הסמכויות האלה. תוכנית היא א"ב
בדיון ציבורי. יצאנו מהדיון בלי להבין מה מטרתו
בכלל".

אחד המודלים שאתם מציגים בספרכם הוא
שיקום תדמית המשטרה בצפון אירלנד.

בן פורת: "בצפון אירלנד בנו את המשטרה
מחדש אחרי סכסוך, העניקו למשטרה שם שונה
שלא מזוהה עם הארגון שנתפס כמזוהה עם צד
אחד בסכסוך ולא לגיטימי בעיני האחר, שינו את
הרכב המשטרה, ובעיקר שינו את מטרותיה. אני
חושש שבהידרדרות הנוכחית של מצב השיטור
בישראל נצטרך גם כן לבנות מחדש את המשטרה.
מה שמתגלה בחודשים האחרונים, ההקצנה
והפעולות החריגות מובילות למצב שדורש לבנות
את המשטרה מחדש, ואין אפשרות לתקן את
המשטרה כמו שהיא פועלת כיום".

יאָסן: "בחברה אזרחית דמוקרטית-ליברלית כמו
שאנחנו שואפים להיות בה המשטרה חייבת לזכות
בלגיטימציה של האזרחים, וכיום הלגיטימיות של
המשטרה מעורערת, בוודאי בחברה הערבית, אבל
גם בקרב החברה היהודית. יש בעיות של אמון
ושוויון, יש מחסור בתוכניות, ואנחנו רחוקים
מאוד מהמקום שבו היינו רוצים להיות".

בן פורת: "זה מתחיל מתהליך של התמקצעות
בכל הנוגע לטיפול בפשיעה בחברה הערבית
שצריך להיות בראש סדר העדיפויות של
המשטרה והמשרד לביטחון פנים, שמנוהל
בשנתיים האחרונות בידי גורמים לא מקצועיים,
כפי שמעידות התוצאות".

מהומות בעיר העתיקה
בירושלים, יוני 2021
(REUTERS/Ammar Awad)

**כשמסתכלים על
התמונה הגדולה של
הממשלה הנוכחית
עם התחזקות
התפיסות הלאומיות
והמשיחיות, התמיכה
בגרעינים התורניים
וההצהרות על בנייה
בגוש קטיף, כאשר
המשטרה מוכפפת
ישירות לדרג
הפוליטי – זה משדר
מסר בעייתי לאזרחים
הערביים, ודאי כאשר
אין מספיק איזונים
ובלמים אחרים**

אתם מדברים הרבה על כוונה ואמפתיה. האם הקצנה מדינית ורטורית משפיעות לרעה? האם ממשלה קיצונית, שמרבה להשתמש בביטויים גזעניים, למשל כלפי האוכלוסייה הערבית, יכולה להוביל להגברת הפשיעה במגזר?

יאסן: "אמנם קשה להצביע על קשר ישיר של סיבה ותוצאה בין התנהלות שפויה של ממשלה לבין ירידה בפשיעה, אבל כשמסתכלים על התמונה הגדולה של הממשלה הנוכחית עם התחזקות התפיסות הלאומיות והמשיחיות, התמיכה בגרעינים התורניים וההצהרות על בנייה בשטחים שנויים במחלוקת, המשטרה מוכפפת ישירות לדרג הפוליטי – זה משדר מסר בעייתי לאזרחים הערביים, ודאי כאשר אין מספיק איזונים ובלמים אחרים. אז זאת המציאות שבה חיים האזרחים הערבים בישראל בשנים האחרונות, והיא יכולה להביא לייאוש".

בן פורת: "הדוגמה הכי טובה לדברים הללו התרחשה ממש לאחרונה, כשהיה הרס באום

"דבר שני הוא יצירת קשב בקרב האזרחים. המשטרה צריכה לשדר שהיא מקצה משאבים ומסמנת מטרה שחשוב לה להקטין את הפשיעה בחברה הערבית, שעצם העובדה שנהרגים אזרחים ערבים היא חשובה בפני עצמה, לא רק כביטחון ליהודים. המרכיב השלישי הוא איך מייצרים פתרון לארגוני הפשיעה בחברה הערבית. כאן צריך להסתכל על התמונה הגדולה. בגלל שאנשים צעירים רואים אופק מוגבל הם נשאבים לפשיעה כמקור כלכלי וכסממן של סטטוס.

"אלה דברים שלוקחים זמן, וצריך לומר את זה. מדובר במשבר עמוק, ואין פתרונות קסם. אנחנו גם לא אנשי מקצוע, אלא אנשי מדע המדינה. אני לא מומחה לטקטיקות, ולא יודע להגיד מה המשטרה צריכה לקום ולעשות מחר בבוקר בטייה. אבל אני כן יודע להצביע על הצורך באמפתיה, בקשב, בתוכנית ובמשאבים מתאימים כדי להתחיל לכוון לשינוי.

הפגנה נגד התחזקות האלימות והפשיעה בחברה הערבית בעקבות רצח משפחה בבסמת טבעון, 2023 (REUTERS/ Ammar Awad)

במגזר, ואפשר לקיים איתם שיג ושיח כדי להגיע להבנות. אבל, כאמור, זה דורש שינוי תפיסתי של כל הגישה של החברה הישראלית.

יאסן: "שמעתי ברדיו את ראש השב"כ לשעבר יורם כהן מדבר על רצון לראות אידיאל של יותר השתתפות של החברה הערבית. לא בהכרח שירות צבאי, אבל למשל בהתנדבות במקומות כמו מד"א, כיבוי והצלה, שב"ס. אז בעיניי זה יותר חשוב ממפכ"ל ערבי, כי הבחירה במפכ"ל היא תהליך מקצועי שצריך להיות סדור, אבל בהחלט יותר ייצוגיות והשתתפות יכולות לסייע.

"אגב, אם כבר מדברים על השב"כ, כדאי להזכיר שמצב הפשיעה בחברה הערבית כה חמור בשנים האחרונות, שהתחיל שיח שמציע התערבות של השב"כ. בעיני חלקים מהמגזר הערבי השב"כ נתפס פחות מאיים מאשר המשטרה. והקריאה הזאת מגיעה גם מחברי כנסת או מראש עיריית רהט, שצריך משהו שיעשה סדר, והשב"כ יותר אפקטיבי מהמשטרה".

בואו נדבר על הערים המעורבות. האם מצבם של הערבים החיים שם טוב יותר? האם קל יותר "לנהל" שם את המתחים?

אל-חיראן והשר בן גביר הגיע להצטלם והעלה פוסט של המסגד שנחרב שם, הכול במין פרץ של שמחה. זו דוגמה ל'משילות' כביכול. אנשים פונו מבתיהם – כרגע לא משנה אם בצדק או לא בצדק – ואזרח ערבי נורה על ידי המשטרה שלא בצדק. מה המטרה בפוסט כזה? אצבע בעינו של הציבור. כך השר לביטחון לאומי משדר לציבור הערבי: 'אתם לא מעניינים אותי'. הוא לא מגלה עניין בפשיעה בחברה הערבית, וה'משילות' שלו היא לא הבאת סדר וביטחון אלא אך ורק דיכוי. עצם העובדה שהשר לא בוחר להביע אמפתיה כשנרצחים אזרחים ערבים – השר לא מראה עניין גדול בפשיעה בחברה הערבית. משילות משמעותה דיכוי החברה הערבית – לא הבאת סדר וביטחון אלא דיכוי".

האם מינוי קצין בכיר מהמגזר הערבי יכול לשפר את השיח והאמון?

בן פורת: "מינוי איש מקצוע מהחברה הערבית יכול לתרום לאמון, אבל צריך להיזהר מעניין הייצוגיות שלא ייתפס כפטרונות. יש כיום בחברה הערבית ובשלטון המקומי הערבי מספיק גורמים שיש להם עניין ישיר בפתרון בעיית הפשיעה

השר לביטחון לאומי משדר לציבור הערבי: "אתם לא מעניינים אותי". הוא לא מגלה עניין בפשיעה בחברה הערבית, וה'משילות' שלו היא לא הבאת סדר וביטחון אלא אך ורק דיכוי

גוף שלא שמו עליו די דגש. כמה ספרים אקדמיים אנחנו מכירים שנכתבו על המשטרה? אני מכיר שניים. כמה יש על הצבא לעומת זאת? מדפים על מדפים. עבור הרבה ישראלים המשטרה הייתה גוף לא מעניין, שולי. גם כשהמשטרה הייתה אלימה, כל עוד האלימות הופנתה כלפי קבוצות פריפריאליות, היה נוח לאחרות להתעלם. "פתאום, דווקא בשנה האחרונה, אנחנו מבינים שהמשטרה היא מוסד מאוד משמעותי, שלהתנהלות שלה יש השפעה גדולה וישירה

עימות בין האוכלוסיה הערבית לבין המשטרה בעיר העתיקה בירושלים, 2021 (REUTERS/ Ammar Awad)

על החיים של כולנו, האזרחים. אז מי שמתעלם מאלימות מול יוצאי אתיופיה עלול לקבל אותה מול מפגינים בקפלן, ומי שמתעלם מהאלימות נגד חרדים מופתע כשהיא מופנית כלפיו. כל הגישה אל המשטרה צריכה לבוא מתפיסה אזרחית שמדובר במוסד חשוב שמשפיע על תחומי חיים רבים, ולכן הוא צריך להיות מנוהל עם פיקוח ציבורי למען הציבור. מכאן הכול מתחיל". ■

פרופ' גיא בן פורת, הוא חבר סגל בכיר בתחום מדע המדינה ויחסים בין-לאומיים, מרצה במחלקה לפוליטיקה וממשל באוניברסיטת בן גוריון ד"ר יאיר יאסן, הוא מרצה מן החוץ בתוכנית לניהול ויישוב סכסוכים באוניברסיטת בן גוריון שבנגב, קמפוס אילת

בן פורת: "יש לי מחקר שמראה שבערים המעורבות קורים שני דברים: מצד אחד הערבים החיים לצד יהודים עשויים לעיתים להבטיח שיטור טוב יותר וביטחון אבל זו מציאות שבה גם רואים לעיתים יותר את הפערים שבין ערבים ליהודים. לכן האפליה נראית יותר בולטת, ולכן יכול להיות גם חיכוך. במקומות כמו יפו או לוד רואים את החיכוכים האלה על רקע מצב כלכלי. בחיפה המצב שונה בגלל היסטוריה ארוכה של חיים משותפים ומעמד כלכלי חזק של האוכלוסיה הערבית בהשוואה לערים מעורבות אחרות..

יאסן: "מבחן שומר חומות נתן תשובה: הערים האלה נפוצות ובשעת מבחן הן אכן התפוצצו. מה שמדאיג אותי הם הגרעינים התורניים שהולכים ומשתלטים, הולכים ומתרחבים. תראה מה שקרה במצפה רמון, בעבר יישוב ליברלי, של רוח. תושבים מתלוננים שגרעין תורני קטן במעלה הגבעה השתלט על היישוב, והיום תפיסות העליונות היהודית והתפיסות ההומופוביות שם מסוכנות מאוד. אני חושב שזה קורה גם ברמלה וביישובים נוספים. בהיבט הזה אני מאוד לא אופטימי. אני רואה את התפיסה האסטרטגית של אותו ציבור חרד"לי שמסתכל שנים רבות קדימה ומטמיע את החינוך הזה כבר מהגיל הרך, לעיתים במתק שפתיים של מורות חיילות ובנות שירות לאומי ובאמצעות מערך עצום של תכונים, מכינות וישיבות הסדה. מדובר במהלך אסטרטגי שמחלחל אל הערים המעורבות וצריך להסתכל על מה שהתרחש בשומר חומות כנקודת מבחן".

בן פורת: "המשטרה של חלקים מהממשלה ותומכיה היא לסמן את הערבים בערים המעורבות כגורמי סכנה. לא כאזרחים שווים אלא כסכנה שצריך לטפל בה. כל המסגור שלהם כבעיה ביטחונית – בלי להתעלם מסכנה אמיתית של אסלאמיזציה והקצנה – הוא בעייתי מאוד.

"אם נחזור רגע למשטרה, אני רוצה להגיד דבר מה ברמת המקור: הסיבה שהיה כל כך קל לגורמים כמו בן גביר להשתלט על המשטרה היא שמדובר בארגון די חלש, שהיה תמיד סוג של חצר אחורית,